

není to, že nebudu smysluplně a odpovědně plánovat svou pozemskou existenci, neboť určité zaopatření a zajištění je nezbytné. Otázkou však zůstává, co je mým hlavním cílem. Jestliže budu kroužit pouze kolem sebe a kolem svého strachu, bude celý můj život šířán obavou a já se budu neustále pln nekľidu rozhlížet po nových cestách, které mi umožní určité zajištění. Pohled na Boží království však relativizuje mou starost. Mohu se do jisté míry zabezpečit proti krádeži, avšak nemohu jí zcela zabránit. Mohu si platit nadstandardní životní pojištění, avšak nemohu si tím prodloužit život. Nemám žádnou záruku zdravého života a vysokého věku. Jsem v Božích rukou. Rozhodující je, že Boží království přijde, že Bůh bude vládnout také ve mně. Jestliže ve mně vládne Bůh, nebudou mne sužovat starosti. Bůh mne osvobodí od bůžků tohoto světa, ke kterým se tak úzkostlivě upínám a kteří mi nikdy nedopřejí pokoje, dokud nebudu zcela jejich.

Úzkostlivá starostlivost zatemňuje ducha. Budu se sice starat o svou budoucnost, avšak nebudu jednat rozumně. Strach mne poženě k nesmyslným výdajům a zajištěním. Ježíš nás chce od tohoto úzkostlivého strachu osvobodit, abychom mohli převzít rozumnou odpovědnost za sebe a svou rodinu. Umění spočívá v tom, zajistit si budoucnost a zároveň se dokázat oprostít od starostí. Mám dělat to, co je v mých silách, a poté vše s důvěrou přenechat Bohu. Jako správce kláštera vím, že jsem zodpovědný za řádné finanční zabezpečení kláštera a všech jeho zaměstnanců. Ale pokud mne budou starosti spojené se zajištěním kláštera pronásledovat i v modlitbě, pak není něco s mou duší v pořádku. Pak už mi jde hlavně o sebe samého, nikoliv o Boha a jeho království. Chci se ospravedlnit před lidmi a vypadat před nimi dobře. Už mi nejde o Boží spravedlnost, o důvěru, že Bůh učiní to nejlepší.

Ať už se se mnou stane cokoli, vím: Bůh je ve mně. A tam, kde přebývá Bůh, Tajemství, tam jsem doma, tam jsem v úkrytu a bezpečí i uprostřed nebezpečí a nejistoty tohoto světa. Jedině Bůh dokáže člověka osvobodit od starostí. Kde je on Pánem, tam je mír, tam je bezstarostnost, domov, bezpečí, pokoj.

Anselm Grün – Pokoj v srdci

Další texty v týdnu

Po: Sir 17,20-28; Mk 10,17-27

Čt: Sir 42,15-26; Mk 10,46-52

Út: Sir 35,1-15; Mk 10,28-31

Pá: Sir 44,1.9-13; Mk 11,11-25

St: Sir 36,1-2a.5-6.13-19; Mk 10,32-45

So: Sir 51,17-28; Mk 11,27-33

Prameny, odkazy

Luke T. Johnson – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina;

Průvodce životem – Matouš – Luxpress;

Petr Karas – Boží slovo na každý den;

Aleš Opatrný – www.pastorace.cz;

Petr Mareček – www.biblickedilo.cz

8. neděle v mezidobí – cyklus A

27. února 2011

Ježíš řekl svým učedníkům: ²⁴„Nikdo nemůže sloužit dvěma pány. Buď jednoho bude zanedbávat, a druhého milovat, nebo se bude prvního držet, a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu. ²⁵Proto vám říkám: Nedělejte si starosti o svůj život, co budete jíst (nebo co budete pít), ani o své tělo, do čeho se budete oblékat. Což není život víc než jídlo a tělo víc než šaty? ²⁶Podívejte se na ptáky: Nesejí ani nežnou ani neshromažďují do stodol, a váš nebeský Otec je živí. Copak nejste o mnoho cennější než oni? ²⁷Kdo z vás si může svou starostlivostí prodloužit život o jedinou chvíli? ²⁸A proč si děláte starosti o svoje oblečení? Pozorujte polní lilie, jak rostou: nelopotí se, nepředou ²⁹a říkám vám: Ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oblečen jako jedna z nich! ³⁰Jestliže tedy Bůh tak obléká polní travu, která dnes je, a zítra se hodí do pece, čím spíše vás, malověrní! ³¹Nedělejte si proto starosti a neříkejte: Co budeme jíst? nebo: Co budeme pít? nebo: Do čeho se oblečeme? ³²Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. ³³Nejprve tedy hleďte (jeho) království a jeho spravedlnost, a to všechno vám bude přidáno. ³⁴Nedělejte si, proto starosti o zítřek, vždyť zítřek bude mít své vlastní starosti. Každý den má dost svého trápení.“

Mt 6,24-34

Úvod k meditaci

První dnešní výzva platí bohatým (každý jsme něčím bohatý). Ježíš zde upozorňuje na úskalí až hrozbu, protože bohatství má v sobě pro člověka, hříchem narušeného, vždy nebezpečnou přitažlivost. Druhá výzva je povzbuzením ke zdravé bezstarostnosti a důvěře v Boží starost o nás. To vše směřuje k tomu nejpodstatnějšímu: hledat nejprve Boží království a jeho spravedlnost. Žádný náš zájem nemá stát v cestě právě Božímu království. Jaké materiální starosti mě konkrétně svazují? Kde leží moje obavy o můj život a jak je spojuji s modlitbou? Jak hledám především Boží království a kde ho nacházím?

**T ý d e n
s B o ž í m
s l o v e m**

1. čtení:
Iz 49,14-15

2. čtení:
1 Kor 4,1-5

Evangelium:
Mt 6,24-34

Srovnání:

Lk 16,13

Lk 12,22-34

Mt 10,31

1 Kr 10,4-7

Mt 8,26

Mt 14,31

Mt 16,8

1 P 5,7

Mk 10,29-30

Výklad biblického textu

Kontext: Poselství tohoto úryvku je dvojitý: zejména bohatým je řečeno, že nelze sloužit dvěma pánům, že tedy potřebují osvobození od svého bohatství podobně, jako bohatý mladík. Všem je pak určeno poselství o bezstarostnosti, které není laciným řešením života, ale osvobozuje pro to nejpodstatnější: pro hledání Božího království a přilnutí k němu. Evangelium tedy nenabízí bezstarostný život jako takový, ale osvobození k plnému životu.

²⁴ **Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům:** Ježíš předpokládá u člověka úplnou odevzdanost Bohu. Je znázorněna vztahem služebníka k pánovi. Zkušenost vyjádřená úslovím *nikdo nemůže sloužit dvěma pánům* potvrzovala, že takový vztah oddanosti ve službě lze prožívat jen vůči jednomu pánovi. Není možné praktikovat ji ve stejné míře vůči dvěma různým pánům.

zanedbávat (nenávidět) ... milovat: Cokoli na zemi hromadíme, o tom pak neustále přemýšlíme a věnujeme tomu mnoho času a energie. Nenechme se pohltit pouze materiálními zájmy, protože *kořen všeho zla je láska k penězům* (1. Timoteovi 6,10). Jak poznám, jestli v centru mého srdce je Bůh nebo majetek? Třeba podle toho, o čem nejvíce přemýšlím, čemu věnuji nejvíce času a úsilí a co je v mém životě rozhodující.

mamonu: Aramejské slovo *mamon* znamená bohatství, peníze nebo majetek. Oddanost člověka těmto věcem vylučuje plnou oddanost Bohu. Pokud někdo majetek má, tím více má být citlivý pro ty, kteří mají nouzi.

²⁵ **Nedělejte si starosti o svůj život...:** K překonávání strachu z budoucnosti stanovuje Ježíš zásadu: *nedělejte si starosti o svůj život*. Bůh je schopen postarat se o nás způsobem, který přesahuje všechny naše možnosti. Jeho starost o uspokojení našich základních potřeb – mít co jíst a do čeho se oblékat – vychází ze správného uspořádání hodnot.

²⁶ **Podívejte se na ptáky: nesejí ... a váš nebeský Otec je živí:** Ptáci nepracují jako lidé, kteří se sytí plody své práce. Vycházíme-li z toho, že jsme také Božím stvořením, pak se i na nás vztahuje podobná Stvořitelova péče. Naše lidská starost o obživu může mít kladný význam. Při veškeré úctě k nejnovějším pokrokům v různých vědních oborech si nedokážeme prodloužit život tak, jak bychom si sami stanovili, ani si nedokážeme připravit zcela bezstarostný život. Nedůvěra vůči Stvořitelově péči je známkou slabé víry. Podle židovského komentáře k Druhé knize Mojžíšově (Ex 16,27nn) byli malověrní ti Izraelité, kteří chtěli během putování pouští sbírat manu i v sobotu. Nenašli nic. Mana nasbíraná o den dříve vystačila i pro den, kdy má člověk podle Božího přikázání přestat s prací.

³² **pohané:** Slovo *ethné* („národy“) označuje *neizraelce*. V tomto matoušovském kontextu může tento výraz potvrzovat, že posluchačem horského kázání je Izrael, který se shromáždil, aby si vyslechl Ježíšovo učení.

³³ **Nejprve tedy hledejte Boží království:** Boží království je velkým tématem Matoušova evangelia. Ježíšovým příchodem už sice začíná Boží vláda mezi lidmi, bude však dovršena až s jeho příchodem ve slávě. Proto je třeba hledat Boží království už dnes, protože je *mezi námi*.

K tématu

Vyzvání k bezstarostnosti

Martin Heidegger spatřuje podstatu člověka v jeho bytostné starostlivosti. Bytí je starost. Pobývat ve světě znamená starat se o vlastní existenci, dělat si o sebe starosti, starat se sám o sebe. Starost činí člověka neklidným a nedovolí mu nikdy vydechnout.

Ježíš však chápe člověka jinak. Člověk není svým založením bytostí, která si primárně dělá starosti, nýbrž bytostí, která má důvěru, která se s důvěrou obrací ke svému Otci, který se o ni postará. V horském kázání vyzývá Ježíš apoštoly, aby si nedělali starosti:

Nedělejte si starosti o svůj život, co budete jíst, ani o své tělo, do čeho se budete oblékat... Kdo z vás si může svou starostlivostí prodloužit život o jedinou chvíli? (Mt 6,25.27)

Málokterý jiný Ježíšův výrok vyvolal takovou kritiku jako podobenství o starosti. Nedělat si starosti o zítřek je přece nezodpovědné. Ernst Bloch se domnívá, že tento text ilustruje ekonomickou naivitu křesťanství. Eucharistie tímto výrokiem ospravedlňovali svůj odmítavý postoj k práci. Mniši následující svatého Antonína naproti tomu považovali práci za podstatnou část duchovního života. Jak máme dnes chápat Ježíšova slova o tom, abychom si nedělali starosti? Chce tím snad upřednostnit alternativní způsob života, který lidem vyčítá jejich přehnanou zaneprázdněnost a nepatřičné ospravedlňování majetku? Podívejme se na přesný význam Ježíšových slov, která lze chápat jako odpověď na starosti, které nás dnes obklopují a zasévají neklid.

Řecké slovo *merimna* (starost) znamená starostlivé nebo strachující se starání o něco, touhu a záměr něčeho dosáhnout, úzkostlivé očekávání, strach z něčeho. Často také vyjadřuje zármutek a lítost. Staří Řekové mluví o sužujících a mučivých starostech, kterým je člověk vydán. Starost člověka je vždy spojena se strachem. Je to jednání ze strachu, „praktikovaný strach o bytí“ (Ulrich Luz). Právě tuto úzkostlivou starostlivost má na mysli Ježíš ve svém podobenství. Na základě těchto dvou podobenství nám dává odpověď. Podobenství o ptácích, kteří nesejí, a přesto sklízí, je zaměřeno na práci člověka. Podobenství o polních lilích, které nepracují a nepředou, reaguje na běžnou práci žen. Oba druhy práce jsou dobré. Člověk však svou starost o práci často nepřiměřeně přehání. Místo toho, aby pracoval s důvěrou v Boží pomoc, se domnívá, že všechno závisí jen na něm. Je to koneckonců strach, který ho obestírá, strach, aby nepřišel zkrátka, aby neměl nedostatek. Tento strach kazí jeho práci. Brání mu, aby se těšil z práce, aby se s chutí oddával své kreativitě. Práce se pak stává pouhým výrazem starosti a strachu. Zmocňuje se člověka a udržuje ho v trvalém neklidu.

Je pochopitelné, že si člověk dělá starosti o svůj život a o svou budoucnost, neboť jeho bytí je v tomto světě ohroženo. Ale nejistá existence by ho neměla hnát do úzkostlivé starosti, nýbrž v něm vzbudit důvěru, že sám Bůh se o něj postará. Ježíšova slova byla patrně určena apoštolům, kteří zanechali své práce a jako putující kazatelé vložili veškerou důvěru na Boha. Avšak již Matouš aplikoval tato slova na společenství lidí. Jsou to slova, která mají dnes stejnou platnost jako kdysi. I pro nás platí zásada: *Nejprve tedy hledejte Boží království a jeho spravedlnost, a to všechno vám bude přidáno* (Mt 6,33). Smyslem